

Pojęcie, definicje i funkcje biznes planu

Od ponad dziesięciu lat jesteśmy świadkami i uczestnikami ogromnych przeobrażeń naszej gospodarki. W tym czasie sprywatyzowano większość przedsiębiorstw państwowych, przeprowadzono restrukturyzację wielu firm, a także wielu branż i sektorów gospodarczych, utworzono tysiące nowych przedsiębiorstw, w tym z udziałem kapitału zagranicznego. Te zmiany pozwoliły na podniesienie efektywności gospodarowania w naszym kraju i znacznie przybliżyły go do modelu gospodarki rynkowej^[1].

Sukcesy odniesione na drodze transformacji gospodarki polskiej nie byłyby możliwe bez dobrego przygotowania koncepcyjnego, na które składał się w każdym przypadku dobry biznesplan. Od jego przygotowania rozpoczynały się wszystkie posunięcia. Na biznesplanie opierały się konkretne decyzje indywidualnych i grupowych przedsiębiorców, zarządów przedsiębiorstw i banków, a także urzędów i instytucji państwowych.

W procesie przemian naszej gospodarki uczestniczyły liczne rzesze menedżerów, specjalistów, urzędników i konsultantów. Jedni określali założenia i dostarczali informacji do biznesplanów, inni opracowywali biznesplany, jeszcze inni weryfikowali je, oceniali i akceptowali do realizacji. Wielu z nich dopiero w praktyce zdobywało wiedzę o budowie biznesplanu i pierwsze doświadczenia w jego przygotowaniu i wykorzystaniu.

Zastosowanie biznesplanu nie ogranicza się oczywiście do fazy transformacji gospodarczej. Jak pokazuje praktyka, biznesplan jest stałym elementem i podstawowym instrumentem zarządzania gospodarczego. Wiedzę i umiejętności praktyczne z tego zakresu powinien posiadać każdy uczestnik zarządzania gospodarczego, bez względu na szczebel i zajmowane stanowisko.

Biznesplan jest szczególnym rodzajem planu gospodarczego. Charakteryzuje się długim horyzontem czasu (minimum kilka lat) oraz kompleksowością (przedstawia całościową wizję rozwoju przedsiębiorstwa lub inwestycji). Biorąc pod uwagę te cechy, można przyjąć, że jest długofalowym oraz kompleksowym planem jednostki gospodarczej (w tym również grupy kapitałowej) lub przedsięwzięcia gospodarczego^[2]. Powyższa definicja uwzględnia dokonywany tradycyjnie podział na biznesplany przedsiębiorstw i biznesplany przedsięwzięć inwestycyjnych.

Pojęcie biznesplanu w naukach o zarządzaniu

Biznesplan jest jednym z kluczowych pojęć współczesnych nauk o zarządzaniu, a jego znaczenie wzrosło wraz z rozwojem gospodarki rynkowej, przedsiębiorczości oraz profesjonalizacji procesów decyzyjnych w organizacjach. W literaturze przedmiotu pojęcie to bywa ujmowane zarówno w sposób wąski, jako dokument planistyczny, jak i szeroki, jako narzędzie zarządzania strategicznego. W ujęciu ogólnym biznesplan stanowi usystematyzowany opis zamierzeń gospodarczych podmiotu, uwzględniający cele, sposoby ich realizacji oraz przewidywane rezultaty ekonomiczne i organizacyjne. Już na poziomie samego pojęcia widoczna jest jego interdyscyplinarność, łącząca elementy ekonomii, finansów, zarządzania, marketingu oraz prawa.

W naukach o zarządzaniu biznesplan postrzegany jest jako efekt procesu planowania, który poprzedza podjęcie kluczowych decyzji dotyczących rozpoczęcia, rozwoju lub restrukturyzacji działalności gospodarczej. Planowanie to ma charakter racjonalny i opiera się na analizie otoczenia, zasobów wewnętrznych oraz potencjalnych ryzyk. Biznesplan w tym kontekście nie jest jedynie opisem stanu przyszłego, lecz logiczną projekcją działań opartą na przesłankach empirycznych i założeniach teoretycznych. Dzięki temu stanowi on istotny element procesu zarządzania, pozwalający ograniczać niepewność i zwiększać przewidywalność działań organizacyjnych.

Istotnym aspektem pojęcia biznesplanu jest jego funkcja komunikacyjna. Dokument ten służy nie tylko menedżerom i właścicielom przedsiębiorstw, lecz również interesariuszom zewnętrznym, takim jak inwestorzy, banki, instytucje publiczne czy partnerzy biznesowi. W tym sensie biznesplan jest nośnikiem informacji o wizji przedsiębiorstwa, jego potencjale rynkowym oraz zdolności do generowania wartości ekonomicznej. W naukach o zarządzaniu podkreśla się, że skuteczność biznesplanu zależy w dużej mierze od jego spójności, przejrzystości oraz wiarygodności prezentowanych założeń.

Warto zwrócić uwagę, że pojęcie biznesplanu ewoluowało wraz ze zmianami zachodzącymi w gospodarce. Tradycyjnie kojarzony był on głównie z zakładaniem nowych przedsiębiorstw, jednak współcześnie znajduje zastosowanie również w dojrzałych organizacjach, które wykorzystują go jako narzędzie planowania strategicznego, wdrażania innowacji czy pozyskiwania kapitału na nowe projekty. Zmiana ta wpłynęła na rozszerzenie zakresu pojęcia biznesplanu oraz na większe zróżnicowanie jego form i treści.

Podsumowując rozważania nad pojęciem biznesplanu, można stwierdzić, że w naukach o zarządzaniu jest on traktowany jako kompleksowe narzędzie planistyczne, integrujące różne obszary funkcjonowania organizacji. Jego znaczenie wykracza poza aspekt formalny, obejmując proces analizy, prognozowania i podejmowania decyzji. W tym sensie biznesplan stanowi jeden z fundamentów racjonalnego i świadomego zarządzania przedsiębiorstwem w warunkach gospodarki rynkowej.

Definicje biznesplanu w literaturze naukowej

Definiowanie biznesplanu stanowi przedmiot licznych rozważań teoretycznych, co wynika z jego wielowymiarowego charakteru oraz szerokiego zakresu zastosowań. W literaturze naukowej można znaleźć definicje akcentujące różne aspekty tego pojęcia, w zależności od perspektywy badawczej autora. Ekonomiści często koncentrują się na wymiarze finansowym

biznesplanu, traktując go jako narzędzie oceny opłacalności przedsięwzięcia, natomiast badacze zarządzania podkreślają jego rolę w procesie planowania i koordynacji działań organizacyjnych.

Jedna z często przywoływanych definicji określa biznesplan jako pisemny dokument opisujący cele przedsiębiorstwa oraz sposoby ich realizacji w określonym horyzoncie czasowym, wraz z analizą rynku, konkurencji, zasobów oraz prognoz finansowych. Definicja ta wskazuje na strukturalny charakter biznesplanu i podkreśla jego funkcję prognostyczną. W ujęciu tym istotne jest założenie racjonalności decydentów oraz możliwość przewidywania przyszłych zdarzeń na podstawie dostępnych danych i analiz.

Inni autorzy proponują definicje bardziej procesowe, traktując biznesplan nie tyle jako gotowy dokument, ile jako rezultat procesu planowania strategicznego. W tym ujęciu biznesplan jest narzędziem wspierającym myślenie strategiczne, umożliwiającym identyfikację szans i zagrożeń oraz ocenę alternatywnych wariantów działania. Taka perspektywa przesuwaa akcent z samego dokumentu na proces jego tworzenia, który ma wartość poznawczą i organizacyjną niezależnie od ostatecznej formy planu.

W literaturze z zakresu przedsiębiorczości biznesplan bywa definiowany jako narzędzie służące do prezentacji koncepcji biznesowej potencjalnym inwestorom. W tym kontekście podkreśla się jego rolę perswazyjną oraz znaczenie klarownego przedstawienia modelu biznesowego, przewagi konkurencyjnej i potencjału wzrostu. Definicje te często eksponują aspekt komunikacyjny oraz marketingowy biznesplanu, wskazując na konieczność dostosowania jego treści do oczekiwań odbiorców zewnętrznych.

Różnorodność definicji biznesplanu odzwierciedla złożoność tego pojęcia oraz jego adaptacyjny charakter. Nie istnieje jedna uniwersalna definicja, która w pełni oddawałaby

wszystkie jego funkcje i zastosowania. Zamiast tego w naukach o zarządzaniu przyjmuje się podejście pluralistyczne, uznające, że definicja biznesplanu powinna być dostosowana do kontekstu, celu oraz odbiorcy, dla którego jest on tworzony.

Analiza definicji biznesplanu prowadzi do wniosku, że niezależnie od różnic terminologicznych, wspólnym mianownikiem jest postrzeganie go jako narzędzia planowania i oceny działalności gospodarczej. Biznesplan łączy w sobie elementy analizy, prognozowania i komunikacji, co czyni go istotnym instrumentem zarządzania zarówno na etapie tworzenia przedsiębiorstwa, jak i w procesie jego dalszego rozwoju.

Funkcje biznesplanu w zarządzaniu przedsiębiorstwem

Funkcje biznesplanu w zarządzaniu przedsiębiorstwem są wieloaspektowe i obejmują zarówno wymiar wewnętrzny, jak i zewnętrzny funkcjonowania organizacji. Jedną z podstawowych funkcji jest funkcja planistyczna, polegająca na określeniu celów działalności oraz sposobów ich realizacji. Biznesplan umożliwia uporządkowanie zamierzeń przedsiębiorstwa, wyznaczenie priorytetów oraz alokację zasobów w sposób spójny z przyjętą strategią. Dzięki temu stanowi punkt odniesienia dla działań operacyjnych i strategicznych.

Kolejną istotną funkcją biznesplanu jest funkcja kontrolna. Opracowany plan pozwala na porównywanie założeń z rzeczywistymi wynikami działalności, co umożliwia identyfikację odchyleń oraz podejmowanie działań korygujących. W tym sensie biznesplan pełni rolę narzędzia monitoringu, wspierającego proces kontroli zarządczej. Funkcja ta ma szczególne znaczenie w dynamicznym otoczeniu rynkowym, gdzie zdolność do szybkiej reakcji na zmiany stanowi istotny czynnik sukcesu.

Biznesplan pełni również funkcję decyzyjną, wspierając menedżerów w wyborze optymalnych wariantów działania. Analizy zawarte w planie, takie jak prognozy finansowe czy ocena

ryzyka, dostarczają podstaw do podejmowania decyzji inwestycyjnych, strategicznych i operacyjnych. W naukach o zarządzaniu podkreśla się, że jakość decyzji jest ściśle związana z jakością informacji, a biznesplan stanowi jedno z kluczowych źródeł takiej informacji w organizacji.

Nie mniej ważna jest funkcja komunikacyjna biznesplanu, która przejawia się w przekazywaniu spójnego obrazu przedsiębiorstwa interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym. Dla pracowników biznesplan może stanowić źródło wiedzy o celach i kierunkach rozwoju organizacji, wzmacniając identyfikację z jej misją i strategią. Dla inwestorów i instytucji finansowych jest natomiast narzędziem oceny wiarygodności i potencjału przedsięwzięcia, co ma bezpośredni wpływ na decyzje dotyczące finansowania.

Wreszcie, biznesplan spełnia funkcję edukacyjną i poznawczą, szczególnie istotną w kontekście przedsiębiorczości. Proces jego tworzenia wymaga analizy rynku, konkurencji, potrzeb klientów oraz własnych zasobów, co sprzyja pogłębianiu wiedzy i kompetencji menedżerskich. W tym sensie biznesplan nie jest jedynie narzędziem formalnym, lecz również instrumentem rozwoju organizacyjnego i indywidualnego, wspierającym uczenie się i doskonalenie praktyk zarządczych.

[1] P. Tiffany, S.D. Peterson, *Biznes plan*, „RM”, Warszawa, 1999

[2] R. Gasza, *Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa*, Fundacja „Kadry dla Wielkopolski”, Poznań 2000

Jeśli szukają Państwo pomocy w napisaniu własnej pracy - potrzebują Państwo fachowych konsultacji to polecamy stronę [pisanie prac](#) - profesjonalna pomoc w pisaniu prac w granicach prawa.